

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Виконала
вчитель Соледарської
загальноосвітньої школи
I-III ступенів №1
Смага Тетяна
Володимирівна

Життя доводить, що в умовах, які весь час змінюються, найкраще орієнтується, приймає рішення, працює людина гнучка, креативна, здатна використовувати нові ідеї і задуми, знаходити нові підходи і рішення проблем.

“Дитина від своєї природи – допитливий дослідник, відкривач світу. Так нехай же перед нею відкривається чудовий світ у живих фарбах, яскравих і тремтливих звуках, у казці і грі, у власній творчості, в красі, яка надихає її серце, в прагненні робити добро людям. Через казку, фантазію, через неповторну дитячу творчість – певна дорога до серця дитини”.

Василь Сухомлинський

Головні завдання, що реалізуються в пошуково-дослідницькій діяльності:

активізація знань у процесі дослідів;

користування “механізмом думання”;

забезпечення можливості поглиблення й розширення уявлень про навколишній світ;

формування вміння здійснювати оцінку своїх майбутніх результатів;

стимулювання експериментування, прояв фантазії;

розвиток самостійності й ініціативи, прагнення до дослідницької діяльності;

розвиток й удосконалення навичок і вмінь дитини в дослідницькій діяльності.

Загальні принципи, що сприяють розвитку пошуково-дослідницької діяльності учнів:

педагогічне керівництво у створенні мотивів і стимулів до навчання;

прищеплення інтересу до досліджуваного об'єкта;

сприяння оволодінню учнями необхідними прийомами пізнавально-пошукової діяльності;

систематичне здійснення принципу індивідуалізації в навчанні;

широке використання технічних і наочних засобів навчання;

упровадження в практику роботи і систематичне використання комп'ютерних технологій;

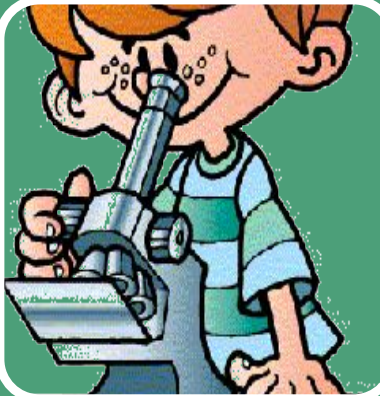
розробка творчих завдань, що вимагають нестандартних рішень і самостійного пошуку джерел інформації;

Цілі пошуково-дослідницької діяльності

Освітня:

- активізація та актуалізація знань, отриманих школярами при вивченні певної теми;
- систематизація знань;
- ознайомлення з комплексом матеріалів, що виходять за межі шкільної програми.

Розвивальна:

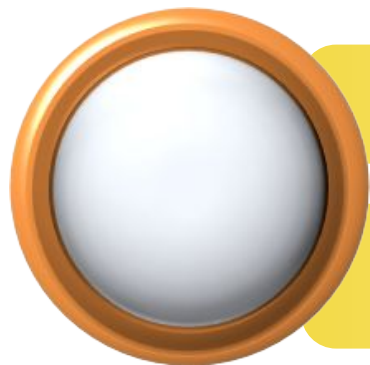
- розвиток уміння міркувати в контексті досліджуваної теми,
- аналізувати, порівнювати, самостійно робити висновки;
- використовувати ІКТ при оформленні результатів проведеного дослідження;
- публічно представляти результати дослідження.

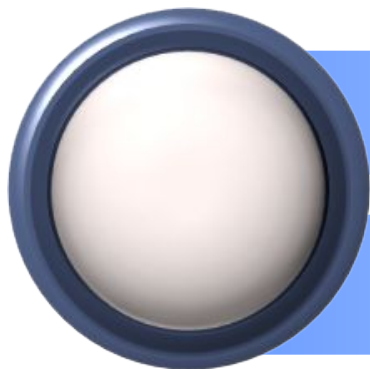
Виховна:

- створення продукту, затребуваного іншими.

Провідні методи, які сприяють ефективному проведенню пошуково-дослідницькій діяльності:

**Частково-пошуковий
метод**

Дослідницький метод

Частково-пошуковий метод

- Це метод навчання, за якого певні елементи знань повідомляє педагог, а частину учні здобувають самостійно, відповідаючи на поставлені запитання чи розв'язуючи проблемні завдання

Характерні ознаки цього методу

- Знання учням необхідно здобувати самостійно
- Учитель організовує пошук нових знань
- Учні самостійно розмірковують, аналізують, порівнюють, узагальнюють

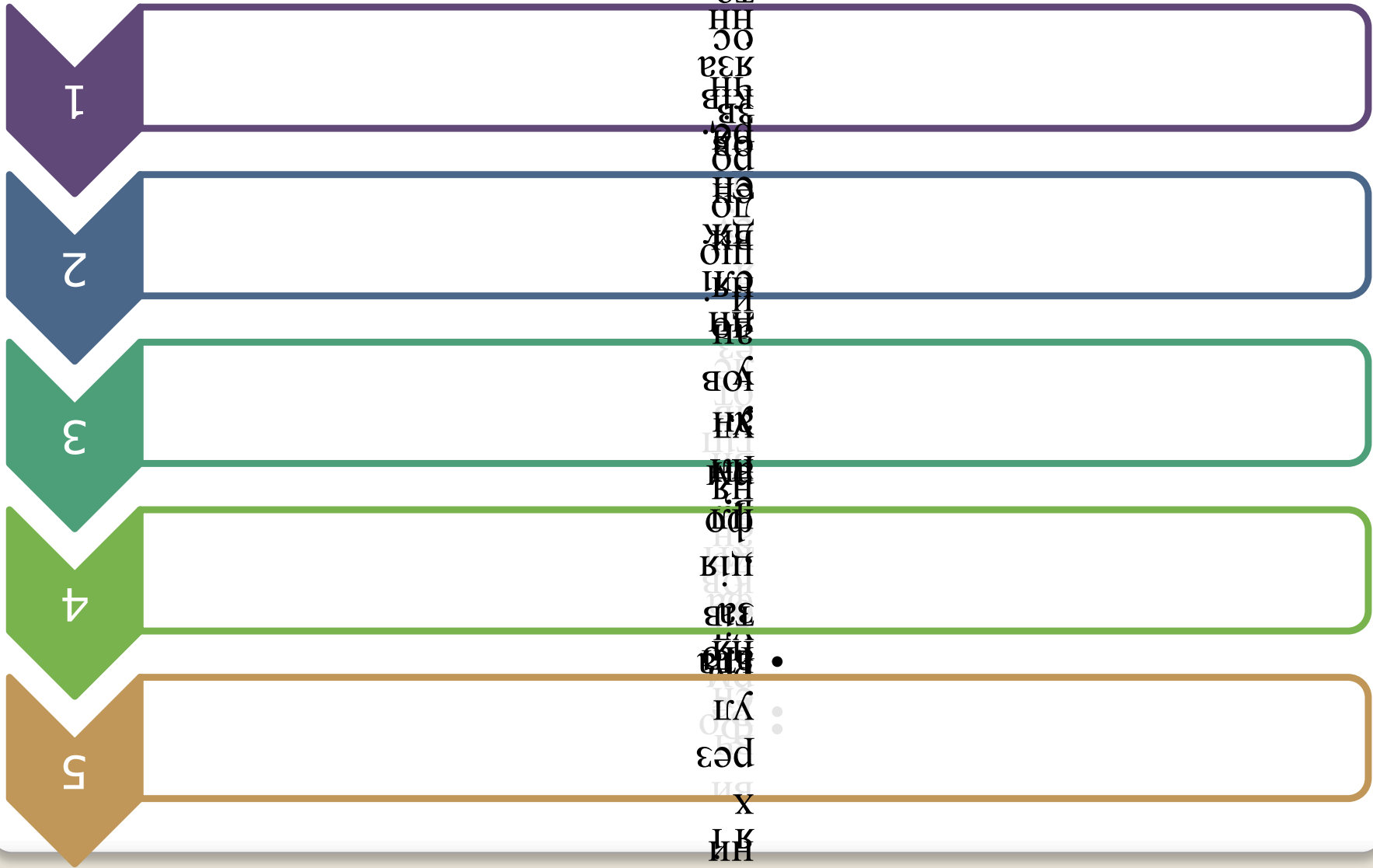
Дослідницький метод

- метод навчання, який передбачає творче застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування досвіду самостійного наукового пошуку

Характерні ознаки цього методу

- учитель разом з учнями формулює проблему
- учні самостійно здобувають нові знання у процесі дослідження проблеми, визначають основні засоби досягнення результатів
- вчитель оперативно управляє процесом розв'язання проблемних завдань

Етапи виконання дослідницького завдання

Формування дослідницької діяльності проходить у кілька етапів

Перший етап – 1 клас

Завдання

Методи і способи діяльності

- Формування предметної компетенції;
визначення предмету дослідження, постановка проблеми, визначення мети дослідження, планування дослідження, виконання дослідження, аналіз результатів дослідження, висловлювання висновків, презентація результатів дослідження.
- Розвиток умінь моделювати ситуації, що виникають у процесі дослідження, використовувати моделі предметної області для розв'язання проблемних ситуацій.

- Читання-розуміння текстів, пов'язаних з дослідженням.
- Створення проблемних ситуацій, пов'язаних з дослідженням.
- Розгляд предметів, пов'язаних з дослідженням.

діалог,

навчальний

Другий етап – 2 клас

Завдання

- Придбання нових уявлень про особливості діяльності дослідника;
- Розвиток умінь визначати тему дослідження, аналізувати, порівнювати, оформляти результати;
- Підтримка ініціативи, активності і самостійності школярів.

Методи і способи діяльності

- навчальна дискусія,
- спостереження за планом,
- розповіді дітей і вчителя,
- міні-дослідження

Третій етап-3-4 класи

- збагачення дослідницького досвіду школярів
- усвідомлення логіки дослідження
- розвиток дослідницьких вмінь.

- міні-дослідження,
- уроки-дослідження,
- колективне виконання і захист дослідницьких робіт,
- спостереження,
- анкетування

Навчальний дослід – це елементарний навчальний експеримент. Він є одним із важливих методів пізнання природи, накопичення життєвого досвіду.

Дослід 1

Припущення: повітря всередині нас.

Хід досліду

Запропонуйте дітям подути в соломинку або тоненьку трубочку, один кінець якої занурений у склянку з водою. З'явилися бульбашки.

- Що це? Повітря.

- Звідки взялося? З наших легенів, ми вдихнули його.

- Отже припущення підтвердилося: повітря є всередині нас.

Дослід2

Припущення: насіння не дихає.

Хід досліду

Банку, наполовину заповніть попередньо намоченим насінням пшениці і щільно закрийте кришкою. Через 2-3 доби відкрийте банку і піднесіть до її отвору запалений сірник. Що сталося з сірником? Він погас, тому що під час дихання насіння кисню не стало, залишився вуглекислий газ, який не підтримує горіння. Припущення не підтвердилося, насіння дихає.

Шляхів розвитку інтелектуального, дослідницько-пошукового потенціалу особистості дитини існує багато, один із них — **метод проектів.**

ЕТАПИ РОБОТИ НАД ПРОЕКТОМ:

Визначення теми і завдань проекту.

Розробка проекту - плану діяльності для

Досягнення поставленої мети.

Підбиття підсумків виконання проекту.

Екскурсія в природу «Природа восени»

Спостереження за осінніми явищами природи.

Дослідницька робота учнів

1 група. Які зміни відбулися в рослинному світі?

2 група. Які зміни відбулися у тваринному світі?

3 група. Які зміни відбулися у неживій природі?

Бесіда з дітьми за результатами спостережень з доповненнями вчителя

Тестовий контроль — один з етапів формування дослідницьких умінь у молодших школярів.

Позитивним у використанні завдань тестового характеру є:

оволодіння значною частиною пройденого матеріалу;

охоплення перевіркою одночасно всіх учнів;

можливість зосередити увагу на головному у запропонованих завданнях;

створення ситуації, за якої учень має творчо застосовувати набуті знання на практиці;

абсолютна самостійність прийняття рішення учнем;

економія часу на оформлення роботи і її перевірку.

Результативність процесу формування дослідницько-пошукових здібностей зумовлюється його організацією. Для повноцінного розвитку дослідницько-пошукових здібностей потрібно поєднувати

- репродуктивні (відтворення учнями знань і способів діяльності),
- частково-пошукові (вияв самостійності, ініціативи у пізнавальній діяльності)
- творчі завдання.

Це може бути оформлений результат своєї діяльності: проект, складання оповідань на основі власних спостережень

Формування і розвиток дослідницько-пошукових здібностей має відбуватися на кожному уроці.

